

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3866/2545

นางสาววราห์ นิรามัยผู้ร้อง นางสาว นิรามัยผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 28

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผู้ร้องเป็นผู้ช่วย ว. ซึ่งเป็นผู้อนุบาลคนเดิมที่ดูแลและเลี้ยงดูอ. ซึ่งเป็นบุคคลวิกลจริต โดยพักอาศัยอยู่ที่บ้านเดียวกันตลอดมา และนับแต่ ว. ถึงแก่กรรมผู้ร้องก็เป็นผู้ดูแลและพา อ. ไปรักษายามเจ็บป่วยมาโดยตลอด ย่อมถือว่าผู้ร้องเป็นผู้ซึ่งปกครองดูแล อ. คนไร้ความสามารถจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอเป็นผู้อนุบาลของอ. ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 28 เมื่อคำนึงถึงประโยชน์และความผาสุกของ อ. ในอันที่จะได้อยู่ในบ้านเดิมที่ตนได้พักอาศัยตลอดมาตั้งแต่เด็กจนปัจจุบันเป็นเวลาเกินกว่า 50 ปี การได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์อย่างต่อเนื่องและความรักความอบอุ่น รวมตลอดถึงความห่วงใยแล้วผู้ร้องมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้อนุบาลของ อ. มากกว่าผู้คัดค้านทั้งปรากฏว่าอ. บรรลุนิติภาวะแล้วไม่มีคู่สมรสและบิดามารดา ศาลจึงมีอำนาจแต่งตั้งให้ผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลของ อ. แทนว. ซึ่งเป็นผู้อนุบาลคนเดิมที่ถึงแก่ความตายแล้วได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 28 วรรคสอง ประกอบมาตรา 1569/1

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอและแก้ไขคำร้องขอว่า นางสาวเอิบ นิรามัย หรือขจรเนติยุทธคนไร้ความสามารถเดิมอยู่ในความอนุบาลของนางสาววัชร นิรามัย ซึ่งเป็นพี่สาว ผู้ร้องเป็นบุตรบุญธรรมของนางสาววัชร นางสาววัชรถึงแก่กรรม ระหว่างที่นางสาววัชรยังมีชีวิตอยู่ผู้ร้องได้ร่วมปกครองดูแลนางสาวเอิบมาเป็นระยะเวลาหลายสิบปี นางสาววัชรได้ทำพินัยกรรมแต่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบต่อไปผู้คัดค้านยื่นคำร้องคัดค้าน ขอให้คำสั่งแต่งตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบศาลชั้นต้นมีคำสั่งแต่งตั้งนางสาววราห์ นิรามัย ผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลนางสาวเอิบนิรามัย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 28 ยกคำคัดค้านผู้คัดค้านอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนผู้คัดค้านฎีกาศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่าเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2510 ศาลมีคำสั่งให้นางสาวเอิบ นิรามัยหรือขจรเนติยุทธ เป็นคนไร้ความสามารถให้อยู่ในความอนุบาลของนางสาววัชร นิรามัย นางสาวเอิบเป็นพี่น้องร่วมมารดาเดียวกันกับนางสาววัชรและพันตำรวจเอกเกษม นิรามัย เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2537 นางสาววัชรจดทะเบียนรับผู้ร้องเป็นบุตรบุญธรรม ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2540นางสาววัชรถึงแก่กรรม ผู้ร้องเป็นผู้ดูแลนางสาวเอิบต่อมาโดยพักอาศัยอยู่ด้วยกับที่กรุงเทพมหานคร นางสาวเอิบยังเป็นบุคคลวิกลจริตอยู่ ส่วนผู้คัดค้านเป็นบุตรของพันตำรวจเอกเกษมกับนางกัญญา นิรามัย รับราชการอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ คดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านประการแรกว่าผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้แต่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบหรือไม่ โดยผู้คัดค้านอ้างว่าผู้ร้องมิใช่ญาติของนางสาวเอิบการที่นางสาววัชรจดทะเบียนรับผู้ร้องเป็นบุตรบุญธรรมและพินัยกรรมของนางสาววัชรที่มอบหมายให้ผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบมีข้อบกพร่อง เนื่องจากลายมือชื่อในทะเบียนการรับบุตรบุญธรรมและในพินัยกรรมมิใช่ลายมือชื่อที่แท้จริงของนางสาววัชรผู้ร้องจึง

มิใช่ผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องขอเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบได้ เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 28 นอกจากจะกำหนดให้คู่สมรส บุพการีผู้สืบสันดาน ผู้ปกครองหรือผู้พิทักษ์ของบุคคลวิกลจริตมีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็น คนไร้ความสามารถและแต่งตั้งผู้อนุบาลแล้ว ยังกำหนดให้ผู้ซึ่งปกครองดูแลบุคคลวิกลจริตและ พนักงานอัยการมีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลได้ด้วย ฉะนั้นเมื่อผู้ร้องเป็นผู้ช่วยนางสาววัชรซึ่งเป็น ผู้อนุบาลคนเดิมดูแลและเลี้ยงดูนางสาวเอิบซึ่งเป็นบุคคลวิกลจริต โดยพักอาศัยอยู่ที่บ้านเดียวกัน ตลอดมา และนับแต่นางสาววัชรถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2540 ผู้ร้องก็เป็นผู้ดูแลและพา นางสาวเอิบไปรักษายามเจ็บป่วยมาโดยตลอด เช่นนี้ ย่อมถือว่าผู้ร้องเป็นผู้ซึ่งปกครองดูแลนางสาว เอิบคนไร้ความสามารถ จึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบได้ ส่วนปัญหาที่ว่า นางสาววัชรจัดทะเบียนรับผู้ร้องเป็นบุตรบุญธรรมและพินัยกรรมของนางวัชรมิชอบบกพร่องหรือไม่ นั้น ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิในการยื่นคำร้องขอของผู้ร้อง แต่อย่างไรก็ดี ฎีกาของผู้คัดค้านข้อนี้ฟังไม่ขึ้นมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านประการ ต่อไปว่า ผู้ร้องหรือผู้คัดค้านผู้ใดมีความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อนุบาลของนางสาว เอิบ เห็นว่าผู้ร้องพักอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับนางสาวเอิบที่กรุงเทพมหานครตั้งแต่ผู้ร้อง ยังเป็นเด็ก ตลอดมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 40 ปีแล้ว เมื่อนางสาวเอิบถูกศาลมีคำสั่งให้เป็น คนไร้ความสามารถให้อยู่ในความอนุบาลของนางสาววัชรในปี 2510 ผู้ร้องก็ช่วยนางสาววัชร เลี้ยงดูและดูแลนางสาวเอิบมาโดยตลอด เมื่อยามที่นางสาวเอิบป่วยผู้ร้องก็พาไปพบแพทย์และไป รับยาจากแพทย์มาให้นางสาวเอิบรับประทานซึ่งนายแพทย์กฤษชเชิรี แพทย์ผู้ตรวจรักษานางสาว เอิบก็เบิกความยืนยันเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า หลังจากนางสาววัชรถึงแก่กรรมแล้ว ผู้ร้องก็ทำหน้าที่นี้ แทนนางสาววัชรต่อไป ส่วนผู้คัดค้านเคยพักอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับนางสาวเอิบในช่วงระยะเวลา สั้น ขณะที่ผู้คัดค้านเรียนหนังสือเท่านั้น แต่หลังจากเรียนจบแล้วผู้คัดค้านก็ไปอยู่ที่อื่นและตั้งแต่ปี 2512 เป็นต้นมาผู้คัดค้าน ก็ไปอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยมาเยี่ยมเยียนนางสาวเอิบและนางสาววัชร เป็นครั้งคราวเท่านั้น นางสาวเอิบย่อมมีความผูกพันสนิทสนมกับผู้ร้องมากกว่าผู้คัดค้านนอกจากนี้ นางสาวเอิบมีลักษณะปัญญาอ่อนและร่างกายพิการทุหนวททั้งสองข้าง เป็นใบ้พูดไม่ได้มา แต่กำเนิด การสื่อสารกับคนอื่นต้องใช้ภาษามือเชื่อว่าผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ดูแลนางสาวเอิบอย่างใกล้ชิด มาโดยตลอด ย่อมสามารถสื่อสารกับนางสาวเอิบได้อย่างเข้าใจมากกว่าผู้คัดค้าน ที่ผู้คัดค้านอ้างว่า ผู้ร้องนำเงินได้ของนางสาวเอิบที่ได้จากการให้เช่าตึกและที่ดินไปฝาก ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นบัญชีส่วนตัวของผู้ร้อง แสดงถึงความไม่สุจริต จึงไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบนั้น เห็นว่านางสาวเอิบเป็นบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็น คนไร้ความสามารถ ไม่สามารถจัดการกิจการใด ๆ ของตนเองได้ จึงไม่สามารถเปิดบัญชีเงินฝากในนาม ตนเองได้อยู่แล้ว เป็นเรื่องปกติที่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ปกครองดูแลนางสาวเอิบโดยพฤตินัยที่จะนำ เงินรายได้ของนางสาวเอิบเข้าบัญชีเงินฝากในธนาการเป็นชื่อของผู้ร้อง ซึ่งตามหนังสือขอเปิด บัญชีเงินฝากร่วมกัน และหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากดังกล่าว ก็มีข้อความที่ ระบุว่าบัญชีเงินฝากเพื่อนางสาวเอิบ นิรามย์ ซึ่งแสดงให้เห็นเจตนาของผู้ร้องโดยชัดเจนว่าการ เปิดบัญชีเงินฝากดังกล่าวเป็นการทำแทนเพื่อประโยชน์แก่นางสาวเอิบโดยแท้จริงนอกจากนี้ตาม ใบแจ้งยอดบัญชีเงินฝาก มีรายการนำเงินเข้าฝากหลายรายการ แต่มีรายการถอนเงินเพียงรายการ เดียว เป็นเงินเพียง 41,250 บาท ยังคงเหลือเงินฝากถึง606,107.92 บาท จึงมิใช่ความบกพร่อง หรือความไม่สุจริตของผู้ร้องแต่อย่างใด เมื่อคำนึงถึงประโยชน์และความผาสุกของนางสาวเอิบใน

อันที่จะได้อยู่ในบ้านเดิมที่ตนได้พักอาศัยตลอดมาตั้งแต่เด็กจนปัจจุบันเป็นเวลาเกินกว่า 50 ปี การได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์อย่างต่อเนื่องและความรัก ความอบอุ่น รวมตลอดถึงความห่วงใยแล้ว ผู้ร้องมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบมากกว่าผู้คัดค้าน ทั้งปรากฏว่านางสาวเอิบบรรลุนิติภาวะแล้วไม่มีคู่สมรสและบิดามารดา ศาลจึงมีอำนาจแต่งตั้งให้ผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบแทนนางสาววัชรซึ่งเป็นผู้อนุบาลคนเดิมที่ถึงแก่ความตายแล้วได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 28 วรรคสอง ประกอบมาตรา 1569/1 ที่ศาลล่างทั้งสองมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้อนุบาลของนางสาวเอิบนั้นชอบแล้ว ฎีกาของผู้คัดค้านข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นเดียวกัน"พิพากษายืน

องค์คณะ

ประสพสุข บุญเดช · อำนวย เต็มพันธ์ · สบโชค สุขารมณ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/3866/2545>